

Raspelo / Kristove rane / Dovršeno je

Karaula, Jana

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:491669>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Akademija likovnih umjetnosti
Sveučilišta u Zagrebu
Nastavnički odsjek

Jana Karaula

ZAVRŠNI RAD
PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

Zagreb, 2022./2023.

Kolegiji: Slikanje, Kiparstvo, Grafika

Mentori iz glavnih umjetničkih predmeta:

izv. prof. dr. art. Snježana Ban

izv. prof. art. Vojin Hraste

prof. art. Vlasta Žanić

Izv. prof. dr. art. Igor Čabraja

RASPELO / KRISTOVE RANE / DOVRŠENO JE

SAŽETAK

Smatram da je za dobar rad važno biti iskren umjetnik, prvenstveno prema sebi, a onda i prema radu pa samim time on postaje iskren i prema publici. Živimo u svijetu masovne produkcije i sve je nekako već viđeno, a također i obilježeno krizom identiteta. Zato se ne borim s idejom da moj rad mora biti nešto novo, već dijelim svoje unutarnje stanje i spoznaju vlastite biti kroz identitet Božjeg djeteta. Želim podijeliti svoju intimu, nešto što me je okupiralo ovu godinu.

Na prvu djeluje kao da je prazan bijeli papir, ali znatiželjom (dječja znatiželja) i angažiranjem promatrača, promatrač počinje shvaćati da se mijenjanjem kuta gledanja dolazi do odgovora (prikaz Kristovih rana). Tumačim da je takvo promatranje iz drugog kuta, neka vrsta mog novog kuta kontemplacije (*lat. contemplatio*: zrenje, zor, motrenje) ili (*grč. theorein*: gledati Boga) na život koji sam doživjela ovu godinu.

Željela sam povezati, usporediti vizualno i tematski trnovu krunu, s bodljikavom žicom. Nije samo da su vizualno jako slične, nego oba predmeta asociraju na bol, patnju i muku. Kao što se trnova kruna koristila za jednu vrstu mučenja, tako se bodljikava žica koristila za vrijeme Holokausta, u Domovinskom ratu ili nama bliže, dolasku vala imigranata. Očito da je patnja i nanošenje boli drugome, univerzalna tema, konstanta kroz vijekove.

Ključne riječi: Iskrenost, identitet, bijela boja, kontemplacija, Krist, muka, čistoća, *arma Christi*.

RASPELO

Smatram da je za dobar rad važno biti iskren umjetnik, prvenstveno prema sebi, a onda i prema radu pa samim time on postaje iskren i prema publici. Živimo u svijetu masovne produkcije i sve je nekako već viđeno, a također i obilježeno krizom identiteta. Zato se ne borim s idejom da moj rad mora biti nešto novo, već dijelim svoje unutarnje stanje i spoznaju vlastite biti kroz identitet Božjeg djeteta. Želim podijeliti svoju intimu, nešto što me je okupiralo ovu godinu.

U prethodnoj seriji radova koristila sam gotovo isključivo bijelu boju, ali nikada se nisam unutar jednog rada tako jasno referirala na figuralnu temu koristeći čisto bijelu boju i snagu materijala, odnosno materije., Uvijek je bilo ili-ili, kao da sam se nesvjesno pripremala i „čistila“ od nevažnih boja i tema (s kojima nisam bila „načisto“). Mogu reći da je ovaj rad snažniji konceptualno nego figurativno. Lako se može prepoznati da je to bijela tkanina koja je napeta na bijelom platnu u formi latinskog križa. Jednostavnošću prikaza, dimenzijom slike (300x160cm) i bijelom bojom koja simbolizira mir, čistoću i vjernost, htjela sam u promatraču pobuditi osjećaj uzvišenosti.

Svjesno u ovom radu ne postoji lik Krista što se na prvi pogled, u naravi kosi s nazivom „Raspelo“, jer se „raspelo (*lat. imago Crucifixi*: slika, lik Raspetoga) razlikuje od križa (križ bez Krista)..“, ali namjerno koristim naziv „Raspelo“ jer napinjanjem tkanine na platno aludiram na razapinjanje Krista. Na mjestu gdje se sijeku horizontalna i vertikalna tkanina nalazi se petlja, koja simbolizira neraskidivu vezu između Boga i čovjeka.

Tkaninu kao dominantni materijal, koristim zbog jake simbolike platna koja se spominje u Kristovoj mucu. Primjeri tkanina po kronologiji muke: „..poče učenicima prati noge i otirati ih ubrusom kojim bijaše opasan.“ (Ivan 13,5), „Za porugu mu dade obući bijelu haljinu..“(Luka 23,11) Svukoše ga pa zaogrnuše skrletnim plaštem.“(Matej, 27,28);Razdijeliše među se moje haljine i za moju odjeću baciše kocku; (Ivan, 19,24), „Tada se hramska zavjesa razdera na dvoje, odozgo do dolje;..“ (Matej, 27,51) „Josip uze tijelo, zavi ga u čisto platno. (Matej, 27,59), „Njegovo je lice bilo kao munja, a odijelo bijelo kao snijeg.“ (Matej, 28,3).¹Također važne tkanine kao relikvijari su Veronikin rubac (*lat. Sudarium*) koji je prema kršćanskoj tradiciji, Veronika pružila Kristu tijekom križnog puta, a na tom

¹ Biblija u prijevodu nadbiskupa Ivana Ev. Šarića, Verbum, 2012.

platnu ostao je otisnut obris Kristova lica. Torinsko platno također prikazuje obris Kristova tijela, jer se smatra da je to bio pokrov u kojem je bio zamotan.

Raspelo, 2023., tkanina i fug masa na platnu, 300x160cm

Detalj

KRISTOVE RANE

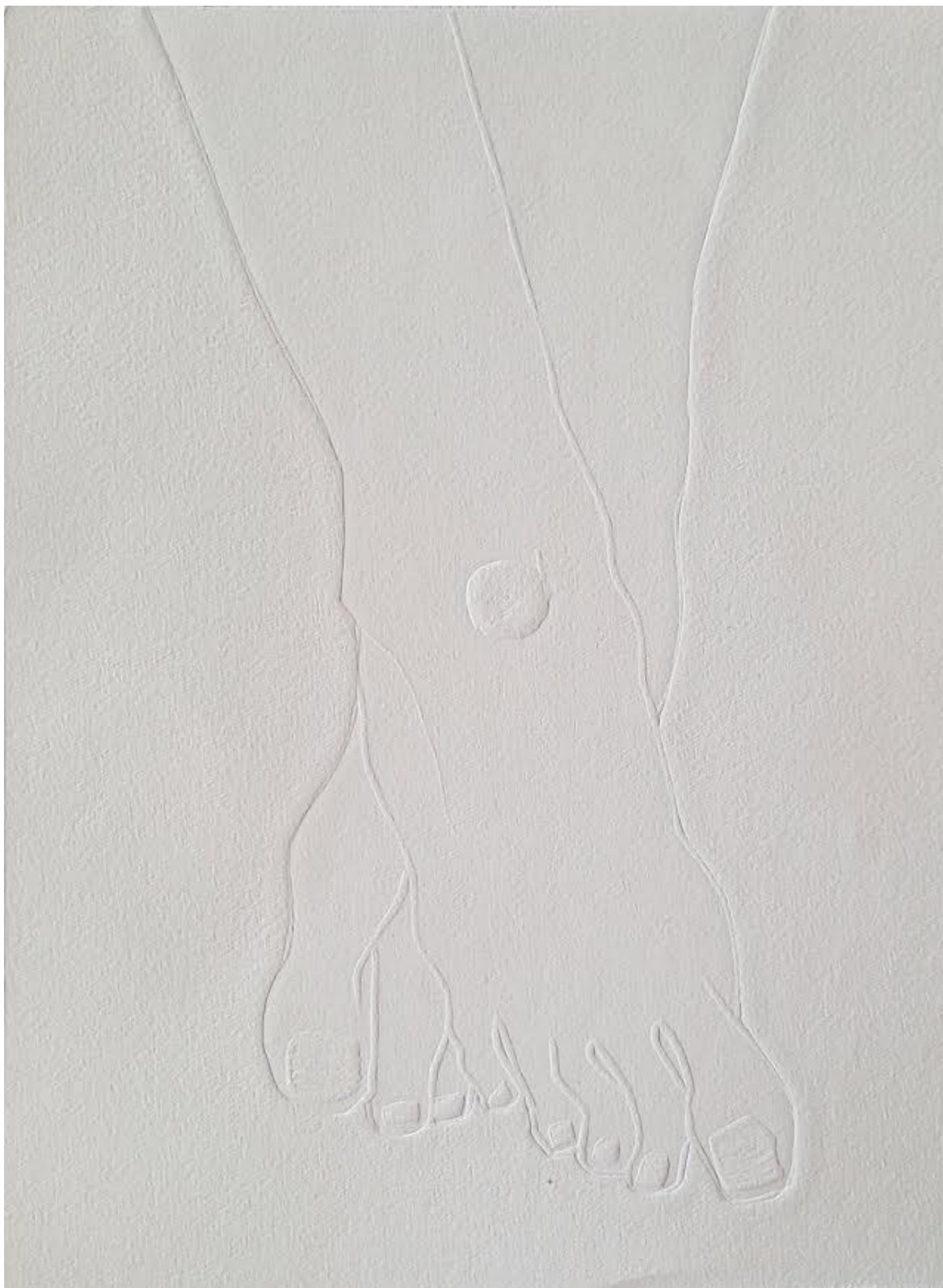
Kroz grafiku sam imala priliku upoznati tehnike bakropisa, akvatinte, suhe igle i linoreza. No zbog ideje da objedinim sva tri kolegija kroz temu i simboliku Kristove muke i bijele boje, odlučila sam se za slijepi tisak. Zanimljivo mi je kako se iz tako jednostavnije tehnike naspram onih drugih tehnika i tako grube izrade u kojoj se udubljuje linoleum oštrim nožićima, može proizvesti nježan i blag slijepi tisak.

Na prvu djeluje kao da je prazan bijeli papir, ali znatiželjom (dječja znatiželja) i angažiranjem promatrača, promatrač počinje shvaćati da se mijenjanjem kuta gledanja dolazi do odgovora (prikaz Kristovih rana). Tumačim da je takvo promatranje iz drugog kuta, neka vrsta mog novog kuta kontemplacije (lat. *contemplatio*: zrenje, zor, motrenje) ili (grč. *theorein*: gledati Boga) na život koji sam doživjela ovu godinu.

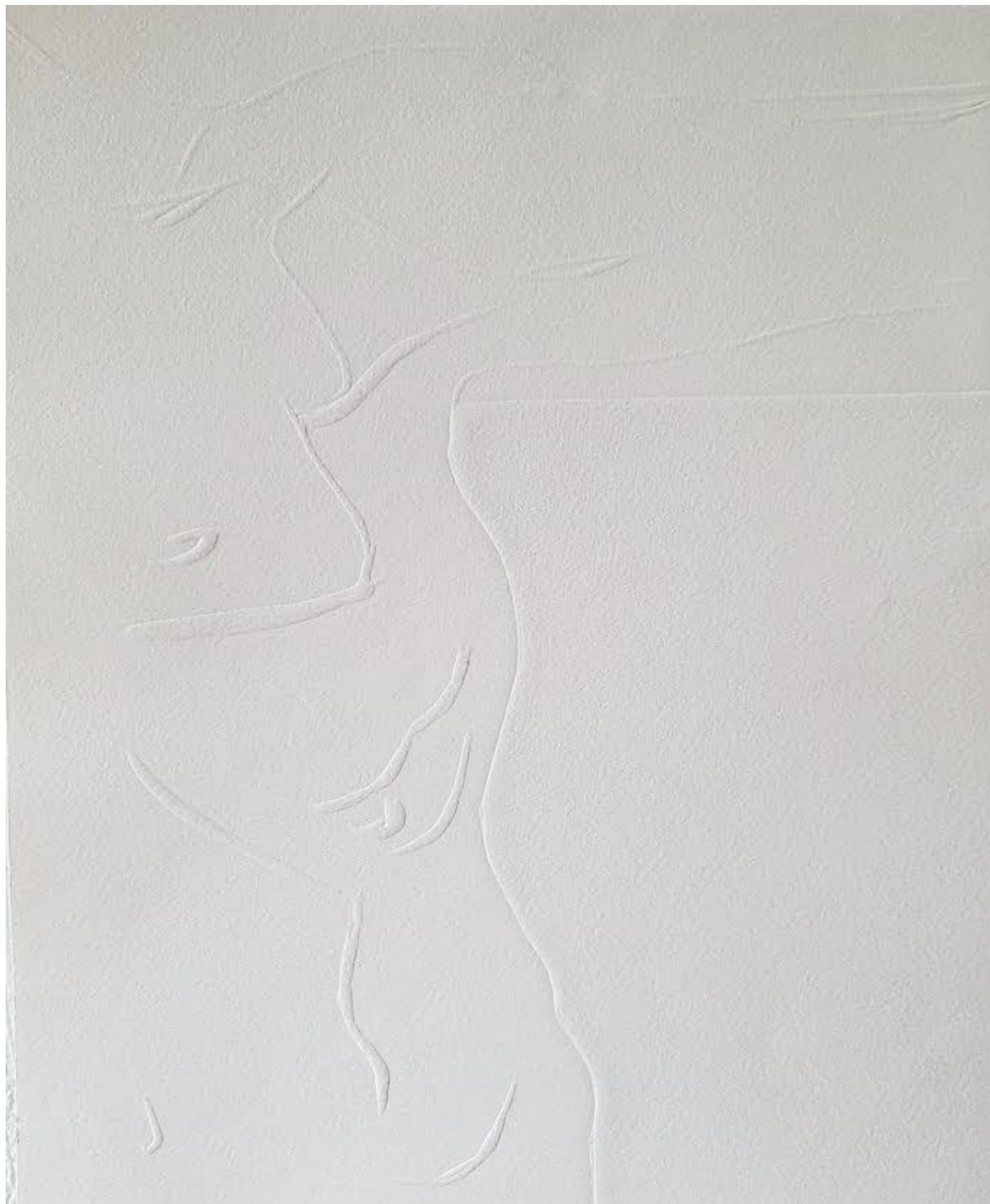
Smatram da se iz dijela kada promišljam o Kristovim ranama udubljujem i vraćam u svoju bit postojanja, oslobađam se onog osjetilnog tj. tjelesnog i kad se duša, ponovo okrene vanjskom svijetu, može u potpunoj čistoći i jasnoći (čistoća bijele boje) sagledati bit tjelesnog svijeta. „Platon u svojoj prisposobi sa špiljom zahtijeva potpuni raskid s tjelesnošću i osjetilnošću, kako bi duša ponovno mogla izravno zreti vječne ideje, a Augustin u 10. knjizi svojih Ispovijesti daje temeljitu kritiku predodžbi o Bogu. Vraćanje sebi, također, omogućuje ne samo povratak iz osjetilnoga svijeta već prije svega oslobađanje od onih osjetilnih slika svijeta koje su upravo omogućile »zaborav Boga«; tek nakon toga potpunog »povratka u sebe« (*reditio completa*) kontemplacija dobiva puni smisao »zrenja Boga«²

Dakle, dolaskom Krista i njegove muke (rane), smrti i uskrsnuća, „Krist uzdiže ljudsku narav do one razine na kojoj može susresti Boga, a da gledajući njegovo lice ne umre“ (Bernard iz Clairvauxa). Takav je kontemplativni susret s Bogom sadržan već u židovskom religijskom samorazumijevanju: Izrael u izvornom smislu riječi označuje onoga koji po Božjoj milosti ima mogućnost vidjeti lice Božje, tj. taj je narod već unaprijed određen kako bi bio kontemplativan. Zbog toga jedan od četiri motiva Kristovih rana koje sam tiskala je lice s trnovom krunom, a ostale prikazane rane su: noge, rebro i ruka. Također aludiram i na otiske Kristovog lica na relikvijaru Veronikinog rupca i otisku Kristovog tijela s Torinskog platna.

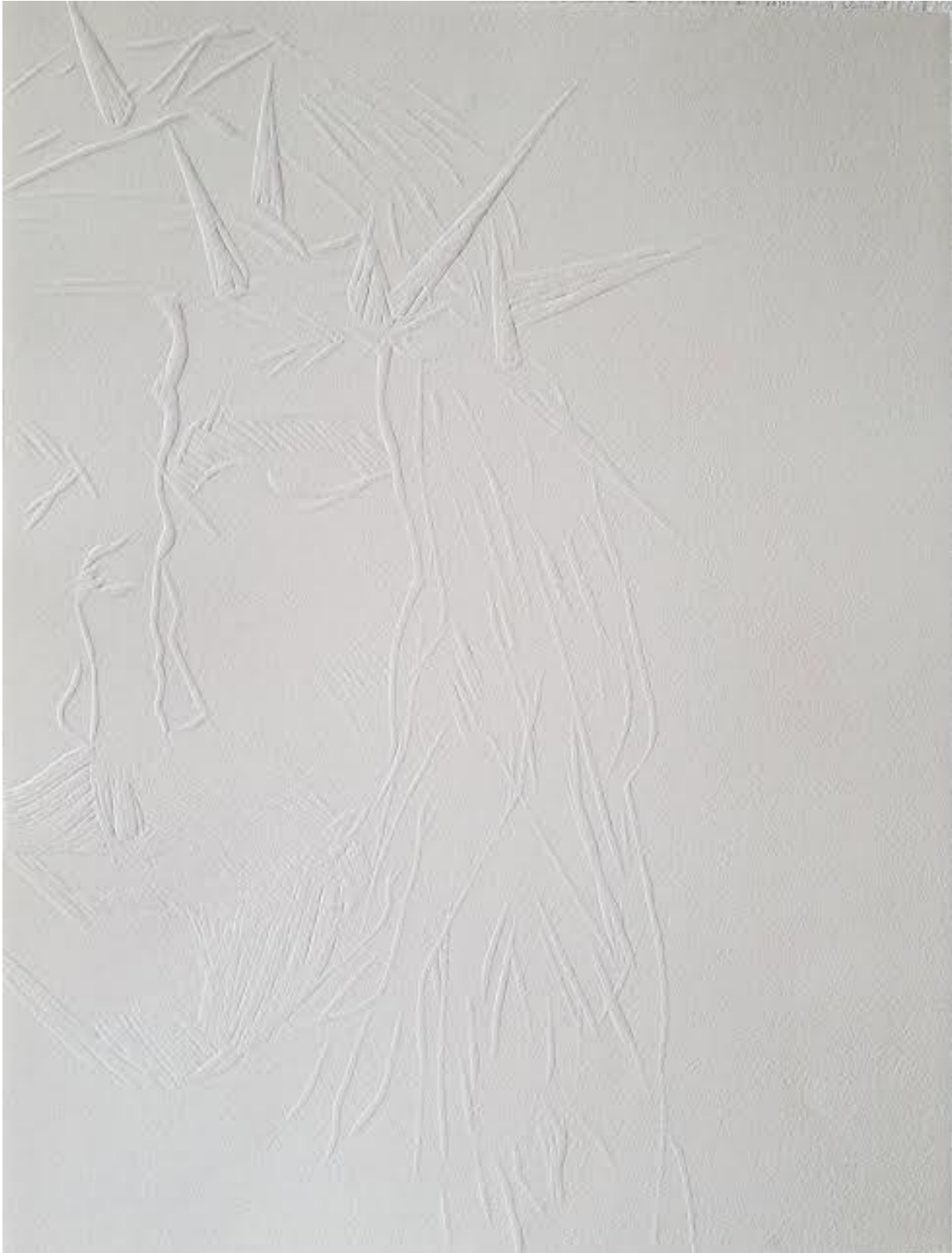
² Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021.

Kristove rane (noge), 2023., A.O slijepi tisak, 35x26cm

Kristove rane (rebro), 2023., A.O slijepi tisak, 43x32cm

Kristove rane (lice), 2023., A.O slijepi tisak, 43x32cm

Kristove rane (ruka), 2023., A.O slijepi tisak, 36x20,5cm

DOVRŠENO JE

Pošto je muka ta kojom se bavim u svom radu, želim dočarati teološko tumačenje muke, gdje se na patnju i trpljenje gleda kao na spasenje. Jako važan dio Kristove muke su njegove posljednje riječi prije potpunog predanja. „Dovršeno je“ se tumači kao olakšanje i konačno ispunjenje nauma, što je započeto. (Kristovo otkupljenje naših grijeha i liječenje duhovne lijenosti (*acedija*), s kojom se ja borim i prelazak u vječni život).

Odabrala sam motiv Kristove trnove krune, koji pripada tumačenju *arma Christi* koji je „...zajednički naziv za predmete, sprave i simbole vezane uz Kristovu muku. Nazivaju se još i oruđa Kristova ili instrumenti muke. Značajni su u umjetnosti, ikonografiji, kršćanskoj simbolici i pobožnosti. Svrha im je bila pobuditi osjećaj zahvalnosti prema Kristu za dar otkupljenja.“³

Željela sam povezati, usporediti vizualno i tematski trnovu krunu, s bodljikavom žicom. Nije samo da su vizualno jako slične, nego oba predmeta asociraju na bol, patnju i muku. Kao što se trnova kruna koristila za jednu vrstu mučenja, tako se bodljikava žica koristila za vrijeme Holokausta, u Domovinskom ratu ili nama bliže, dolasku vala imigranata. Očito da je patnja i nanošenje boli drugome, univerzalna tema, konstanta kroz vijekove.

S razlogom koristim samo dva materijala (Mramor i bodljikava žica), jednostavnošću, pročišćujem ideju i stavljam naglasak na sirovost materijala. Bijeli mramor, kojeg sam pronašla baš tako nepravilnog, na kojem se trebalo minimalno intervenirati, samo kako bi se očistio od prljavštine, dodajem zahrđalu žicu. I dalje se vodim bijelom bojom, kao najčišćom, ali nisam mogla odoljeti činjenici da ta hrđa govori o ljudskom karakteru, a i vizualno me je crvenkasta hrđa asocirala na krv.

³ Teološki prilozi Arma Christi – oruđa Kristova Snježana Majdandžić-Gladić 27. srpnja 2020.

Dovršeno je, 2023., mramor i bodljikava žica, 26x50x30cm

Pogled s lijeve strane

Pogled odozgora

Pogled s desne strane

Pogled iza